

ایران نیازمند یک رسانه ملی است

کامبیز نوروزی

حقوق دان

روز‌های دشوار وضعیت جنگی را می‌گذرانیم. روزهایی که بیم‌ها پیر امیدها فرونی گرفته‌اند و جز با همراهی ملتی واحد نمی‌توان از سرانجام‌های ناگوار گریخت. به حکم قانون اساسی، ملت یک کل واحد است. اصل پنجاه‌وششم قانون اساسی حق حاکمیت را از آن خدا می‌داند که بی‌واسطه به ملت عطا شده است. طبق اصول نوزدهم و بیستم قانون اساسی، ملت ایران از هر قوم و قبیله از حقوق مساوی برخوردارند و چیزی سبب امتیاز گروهی بر گروه دیگر نیست و تبعیض بین ملت ممنوع است. ملت ایران نیز خود را در آینه قانون اساسی و تاریخ طولانی و فرهنگ غنی خود یک ملت واحد می‌بیند. اما آیا بخش‌های مختلف مدیریتی با همین نگاه به ملت می‌نگرند؟ کاش می‌شد قاطعانه به این پرسش پاسخ مثبت داد. طبق سابقه‌ای نه‌چندان کوتاه، جریان‌های خاصی، ملت ایران را شعبه شعبه کرده و خیلی از بخش‌های ملت را از شمول مفهوم ملت بیرون گذاشته و بخشی از حقوق آنها را نادیده می‌گیرند و بخشی کوچک را بر بقیه مقدم می‌دارند. برخلاف قانون اساسی، تفکری تنگ که فقط برای خود حق قائل است، دیگران را منکوب و مطرود می‌کند. حتی پس از تجاوز جایت‌بار اسرائیل به ایران نیز رویه این گروه تغییری نکرده است؛ حال آنکه حمایت ملی برای افزایش هر چه بیشتر توان نظام سیاسی برای مقابله با بحران‌ها ضرورتی حیاتی است. آدمی از چیزی که متعلق به خود می‌داند، حفاظت و دفاع می‌کند. ملت بدون تردید سرزمین ایران را از آن خود می‌داند. اما این پرسش را بی‌پرده باید به میان انداخت که همین ملت تا چه اندازه دولت به معنای عام را متعلق به خود می‌داند و دولت چقدر خود را متعلق به ملت می‌شناسد؟ پاسخ دقیق به این پرسش نیازمند تحقیقات میدانی و به‌ویژه نظرسنجی‌های علمی و مستقل است؛ باین‌حال، برخی نشانه‌ها و شواهد می‌توانند به کشف پاسخ کمک کنند. در شرایطی که کشور در وضعیت جنگی قرار دارد و از هر طرف تیر فتنه می‌بارد، عده‌ای از استیضاح رئیس‌جمهور حرف می‌زنند که البته با اقدام درست شورای عالی امنیت ملی، عقیم ماند و متوقف شد. کسانی که به ملت و امنیت ملی کمترین اعتقادی داشته باشند، بدون هیچ شکی در چنین اوضاع وخیمی دنبال چنین حرف‌هایی نمی‌روند تا از کل‌آلود بخواهند ماهی قدرت صید کنند.

در ایران که رسانه تلویزیون، انحصاری است، تلویزیون که باید زبان و نمایشگر ملت باشد، می‌شود زبان و نمایشگر طیفی خاص. ملت سیاست و فرهنگ دستگاه عظیم نظام سیاسی را از درجه تلویزیون می‌بیند و می‌شود و نسبت نظام سیاسی با خود و نسبت خود با نظام سیاسی را براساس آنچه تلویزیون می‌کند، تعریف می‌کند. همه گفته‌اند و می‌گویند و حتی مدیران ارشد صداوسیما نیز اذعان دارند که این تلویزیون مردم را تفکیک می‌کند و مصرانه می‌شود زبان آنها که همه‌مسکک مدیران این رسانه‌اند. آقای رئیس‌جمهور در نامه‌ای که خطاب به ایرانیان خارج از کشور نوشته است، می‌گوید: «امنیت ملی ما، هم با اقتدار نظامی و هم با پیوند دل‌ها و وحدت اجتماعی تضمین می‌شود». این وحدت اجتماعی کجا باید خود را نشان دهد؟ غیر از این است که باید حقوق ملت رعایت شود و ازجمله حق تساوی حقوق ملت و حق عدم تبعیض باید واقعا رعایت شوند؟ آیا زبان دولت که تلویزیون باشد، این حقوق را رعایت می‌کند؟ جز یک گروه اقلیت، کدامیک از بخش‌های مختلف ظرفیت‌های سیاسی ایران که از وحدت آنها گفته شده است، در تلویزیون جا دارند؟ این رسانه ملی است یا ارکان حزبی؟ در پی تجاوز جایت‌بار اسرائیل به ایران، شخصیت‌های بزرگی به صراحت و شدت این تجاوز را محکوم کردند: تلویزیون نام کدام‌یک را برد؟ مگر این دسته بخشی از ظرفیت‌های سیاسی مملکت نیستند که با وحدت اجتماعی به امنیت ملی یاری رسانند؟ فعلا در آتش‌بس به سر می‌بریم، ولی همه می‌دانند که حکایت همچنان باقی است. برای بقای میهن و نظام سیاسی اجازه نباید داد ملت را که مورد تأکید رهبری و رئیس‌جمهور است، چنین گروه گروه کنند و اقلیتی کوچک را باقی بگذارند. وحدت اجتماعی به‌عنوان پشتوانه‌ای قدرتمند برای میهن و نظام، مستلزم رفتار و زبانی دیگر است که فعلا شبیه نمی‌شود. بشخصه به صداقت پزشکبان امپیمان دارم، ولی آقای رئیس‌جمهور بر پایه عهده که با مردم دارد و سوگندنی که خورده است، باید در چارچوب اختیارات قانونی و ارتباطات سیاسی خود ابتکاراتی داشته باشد و با تصمیمات و رفتاری در شان رئیس‌جمهور، قاطع و مؤثر عمل کند که به گفته سعدی «به عمل کار برآید به سخندانی نیست».

چهارشنبه ۲۵ تیر ۱۴۰۴ ۲۰ محرم ۱۴۴۷ ۱۶ جولای ۲۰۲۵
سال بیستم‌ویکم
شماره ۵۱۵۷
۳۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه

سفر راهبردی وزیر خارجه ایران به چین در روزهای پساجنگ

ابتکار ایران در شانگهای

وحیده کریمی؛ در بستر تحولات پرشتاب و تندوتیز منطقه‌ای که عمدتا با افزایش تنش‌های امنیتی، تجاوز‌های نظامی و تشدید فشارهای یک‌جانبه غرب همراه شده است، حضور سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، در اجلاس وزرای خارجه سازمان همکاری شانگهای در چین، واجد اهمیتی مضاعف و چندلایه است. این سفر صرفاً یک حضور پروتکلی در سطح دیپلماتیک تلقی نمی‌شود، بلکه بیانگر بازتعریف مؤلفه‌های سیاست خارجی ایران با محوریت «دیپلماسی مقاومت» در تقابل با فشارهای ژئوپلیتیکی و نظم مسلط غربی است.
بماند که زرمزه‌هایی از احتمال میانجیگری چین در مذاکرات احتمالی ایران و آمریکا نیز به گوش می‌رسد. هرچند این گمانه‌زنی‌ها تأییدیه وزارت خارجه را ندارند، اما تکذیب رسمی هم نشده و این احتمال

گفت‌وگو با خواهر «سماجهانیاز» دختر ۲۲ ساله اصفهانی که سه سال پیش ناپدید شد

ورود اینترنتل به پرونده ناپیدیدی سه‌ساله

صفحه ۱۰

یادداشت

هنگامه آشتی بزرگ ملی است

محمدمهدی شهریاری*

چندهزارساله آن، باید در حفظ و تقویت این همبستگی کوشید.

یادداشت این میهن‌دوستی و استمراریش به انسجام و وقایع ایجادشده در این ایام، البته الزامات و اقتضائاتی دارد. ناگفته پیداست هر رفتار و کردار وحدت‌شکن در این فضای همدلانه، خواسته یا ناخواسته، آبربرختن در اسباب دشمن است؛ نظیر حرکت زشت کژاندیشانی انقلابی‌پندار که پس از فرونشستن دود و غبار برخاسته از آتش‌باران سهمگین دشمن، آفتابی شده و سکوت خود را با بیان سخنان سخیفی که واژه مقدس وطن را با آغل حیوانات هم‌تراز کرده، شکستند یا کوته‌بینانی که از دشمن صهونیستی، ترور رئیس‌جمهور مستقر را مطالبه می‌کنند! به هر حال، در شرایط کنونی ضرورت دارد در کنار تقویت بنیه دفاعی، مسدودکردن راه‌های نفوذ و تسلط دشمن بر مراکز حساس و تغییر و تحول دوراندیشانه در راهبردهای امنیت ملی، تصمیم‌های مهمی برای ترمیم شکاف‌ها و پل‌زدن بر گسسته‌ها اتخاذ شود. دستور کار اصلی اجزای گوناگون

یادداشت

گذرازدالان جنگ

سیدجوادجمالی

کارشناس اقتصادی

طبق گفته کارشناسان اقتصادی، دولت‌ها وظایف متعددی از جمله: ۱- حفظ ارزش پول ملی ۲- مهار نرخ تورم و بی‌کاری ۳- بازتوزیع درآمد ۴- ارائه کالاهای عمومی فراگیر مانند بهداشت و آموزش همگانی ۵- تضمین حقوق مالکیت ۶- دستگاه قضائی عدالت‌محور را بر عهده دارند. اما تمامی نقش‌ها و وظایف دولت‌ها زمانی محقق می‌شود که امنیت برقرار باشد. به عبارتی مهم‌ترین ماموریت هر حکومتی ایجاد و حفظ امنیت است. حال دولت‌ها برای برقراری امنیت نیازمند ابزاری برای اعمال خشونت هستند. دولت‌ها برای حفظ امنیت در کشور نیازمند انحصار در بروز خشونت و زور هستند. آدریان لفت ویچ در کتاب «سیاست چیست» اشاره می‌کند که نبودن انحصار خشونت (زور) در اختیار دولت باعث هرج‌ومرج، بی‌ثباتی، اغتشاش و حتی کودتا می‌شود. گرفتن مالیات، اعمال جرمیه توسط پلیس، اعمال زور برای رعایت قوانین ساخت‌وساز، دستگیری برهکاران و... تنها زمانی قابل تصور است که دولت اختیار تام در بروز زور داشته باشد. فوکویاما در کتاب «نظم در زوال سیاسی» چنین اشاره می‌کند: در برخی کشورهای آفریقایی مانند اتیوپی، کنگو، زیمبابوه و... برخی نیروهای شبه‌نظامی حضور دارند که مانع از تجمع و تمرکز قدرت دولت در زمینه نظامی شده‌اند. همین امر باعث شده این دولت‌ها تسلط کامل بر تمام جغرافیای کشور نداشته و قادر نباشند وظایف اصلی خود را به‌صورت فراگیر انجام دهند (البته منظور این نیست که دولت‌هایی که انحصار کامل در اعمال خشونت دارند مانند کره شمالی وظایف خود را به نحو احسن انجام می‌دهند، در این یادداشت از چگونگی این موضوع عبور می‌کنیم). عجم‌اوغلو این شکل از دولت‌ها را دولت‌های کاغذی خطاب می‌کند که به لحاظ اقتصادی نیز بدترین عملکرد را ارائه داده‌اند. اما خشونت، وجه دیگری نیز دارد و آن بروز خشونت از سوی جامعه علیه حاکمیت است. داکلاس نورث برنده جایزه نوبل اقتصاد در کتاب برجسته خود تحت عنوان «خشونت و نظم‌های اجتماعی» مسئله را چنین تشریح می‌کند: حکومت‌ها از دو طریق امکان ظهور خشونت توسط جامعه را مهار می‌کنند: ۱- برقراری انتخابات آزاد؛ در این قسم از حکومت‌ها، مردم در صورت نارضایتی از دولت‌ها، این امکان را برای خود محفوظ می‌دانند که به جای اعمال خشونت، با شرکت در انتخابات آزاد و انتخاب دولت جدید، صدای اعتراض خود را به گوش دولتمردان برسانند و این‌گونه امکان بروز خشونت فروکش خواهد کرد. ۲- دولت‌هایی که فاقد مکانیسم فوق هستند، می‌کوشند با انجام

در «شرق» امروز می‌خوانید: در پرونده ناپیناشدن ۹ نفر در چشم‌پزشکی نگاه: پزشکان تبرئه شدند • تأکید رئیس‌جمهور بر باز بودن پنجره دیپلماسی • ضرورت پرهیز از رویکرد شتاب‌زده با هدف وایرال‌شدن

در حاشیه نمایش نامه‌ای از آریل دورفمن

خاورمیانه

و صنعت حقوق بشر

۱۱

برگزیده‌ها

ساختمان شیشه‌ای

و فرجام مبهم

۶

چرا دروزی‌ها و دولت موقت در سوریه با یکدیگر کنار نمی‌آیند؟

زخم باز «سویدا»

۵

آخرین وضعیت هنرمندان آسیب‌دیده در جنگ ۱۲ روزه

۱۲

به بهانه حواشی و جنجال‌های جشن تولد یامال

ستاره‌ای که باید

نگران‌ش بود

۹

نگاه

«تنهایی استراتژیک تاریخی

ایران» در بوته نقد

یادداشتی ازمصطفی بستانی

۷

انتقال آب عمان؛ درست یا نادرست؟

یادداشتی ازرضا قاقایی

۴

یادداشت

مقاومت در برابر تغییر

محمدرضا یوسفی شیخ‌رباط

اقتصاددان و استاد دانشگاه مفید

۸۲ اقتصاددان به همراه ۹۸ استاد دیگر رشته‌ها، در بیانیه‌ای ضمن محکومیت تجاوز اسرائیل و آمریکا و ارزش‌گذاری به همبستگی ملی و درک بالای مردم، برای گذر از وضع موجود توصیه‌هایی ارائه دادند.
آنان مهم‌ترین وظیفه هر حکومتی را تأمین آرامش و برقراری امنیت در زندگی شهروندان دانسته و جنگ را عامل تداوم و تشدید ناترازی‌های داخلی بیان کردند.
آنان مسئولان را دعوت به بازخوانی رویکردها و سیاست‌های خود کردند.
به نظر آنان بخش مهمی از مشکلات و مسائل فعلی با رویکرد بهتر اجتناب‌پذیر بود.
بیانیه دیپلماسی فعال و مذاکره سازنده با آمریکا و اروپا را برای خروج از شرایط موجود پیشنهاد می‌دهد تا از بروز مجدد جنگ و تداوم اعمال فشارهای اقتصادی جلوگیری شود.
نگاه‌های افراطی را که محرک دشمنی‌ها و درگیری‌ها بوده، خطرناک و فاجعه‌بار دانسته است.
در عرصه داخلی، مهم‌ترین توصیه‌ها، تغییر بنیادین رویکردها در راستای افزایش ملموس مشارکت جامعه و احیای سرمایه اجتماعی است.
این سرمایه با آزادی زندانیان سیاسی، ایجاد فضای نقد، تغییر رویه رسانه ملی و شایسته‌سالاری ممکن شده و اقدامات لازم با سیاست‌گذاری درست در راستای رفع رانت و فساد انجام گیرد.
همه سازمان‌ها و نهادهای نظارت‌پذیر شوند و در نهایت تدبیری اندیشیده شود تا نیروهای نظامی از امور بنگاهداری و فعالیت‌های اقتصادی خارج شده و بر امور مربوط به حوزه‌های مستقیم‌مرتبط با امور نیروهای مسلح تمرکز کنند.
باید توجه داشت که ماهیت این بیانیه غیراقتصادی بوده و به زمینه‌های فضا‌ساز اقتصادی می‌پردازد.
از زمان انتشار این بیانیه، افراد و تشکل‌های مختلف واکنش نشان داده‌اند.
برخی با لحنی خاص این بیانیه را زیر سؤال بردند.
به‌عنوان مثال ناظر به دیدگاه‌های برخی از امضاکنندگان، در انتقاد از تئولیرالیسم قلم‌فرسایی شده است.

ادامه در صفحه ۵

این گفت‌وگودر صفحه ۳ بخوانید.عکس:سهند تاکلی شرق

واکاوی تأثیر جنگ ۱۲ روزه بر دیپلماسی هسته‌ای ایران

در گفت‌وگو با سید محمد صدر

سایه جنگ، نور دیپلماسی

نظام در این شرایط باید تقویت سرمایه اجتماعی و تحکیم پیوند با مردم باشد. گفت‌وگوی شفاف و صادقانه با آحاد مردم، احترام به تنوع و تکرر رنگین‌کمانی ملت بزرگ و تمدن‌ساز ایران، بازنگری در برخی سیاست‌های کلان و رجوع به آرای اکثریت مردم در موارد خاص و مهم، همگی در زمره کام‌هایی است که به شنیده‌شدن صداهای مختلف یاری می‌رساند؛ موضوعی که جز، رویکردهای اصلی رئیس‌جمهوری هم بوده و شرط اساسی پاسخ‌گویی به مطالبات دیرینه مردم محسوب می‌شود.
کنارگذاشتن تعابیر و رویکردهایی نظیر خودی و غیرخودی، به‌ویژه با تغییر اساسی گفتمان حاکم بر صداوسیما و برخی دیگر از تزیین‌ها و رسانه‌های نظام و خارج‌کردن آنها از دایره تنگ انحصار جناحی و فرقه‌ای، کاهش محدودیت‌های اینترنتی با هدف تسهیل دسترسی و گردش آزاد اطلاعات به‌عنوان یکی از راهکارهای مؤثر مبارزه با فساد و ناکارآمدی، افزایش آزادی عمل رسانه‌ها به منظور بازگرداندن مرجعیت رسانه‌ای به داخل کشور و گشایش بیشتر در فضای سیاسی و اجتماعی و لغو قوانین تشدیدکننده شکاف‌های اجتماعی و مصوبات تشن‌زا در عرصه فرهنگ و هنر، از دیگر کام‌های اساسی در راستای تحقق راهبرد آشتی ملی است.
در شرایط خطیر کنونی، لازم است قوای سه‌گانه و همه ارکان نظام با دوراندیشی و تامل بیشتر پیش از تصویب و اجرای قوانین مختلف، تمرکز اصلی خود را بر حل مسائل کلان اقتصادی، کاهش دغدغه‌های معیشتی و شکاف طبقاتی موجود بگذارند.

ادامه در صفحه ۵

ادامه در صفحه ۵

ادامه در صفحه ۵